

Mika Keränen

AAVEPYÖRÄILIJÄ

Salaseura Divarin yhdeksäs tapaus

2020

Aavepyöräilijä

Vironkielinen alkuteos:
Fantoomrattur

Kirjoittaja: Mika Keränen
Kuvitus: Marja-Liisa Plats
Suomennos: Kaisu Lahikainen

Suomenkielinen laitos:
2020 © Lector kustannus Oy
2017 © Mika Keränen
2017 © Marja-Liisa Plats
Kaikki oikeudet pidätetään

www.lector.fi

ISBN: 978-952-7322-35-2

Painettu EU:ssa 2020

EESTI KULTUURKAPITAL

Kirjan julkaisua ja suomentamista on tukenut Eesti Kultuurkapital.

Sisällysluettelo

1. Varkaus	5
2. Marjakadun portaat	18
3. Skeittipuisto	30
4. Viikingit.	39
5. Kilpailu	49
6. Toimintakamera	61
7. Toomemäen ympäriaajo	74
8. Sakset	90
9. Pumppaamon beibi	100
10. Pieni ihme	108
11. Kokous	116
12. Salaisuuksia	130
13. Vakoilemassa	138
14. Aavepyöräilijä	152
15. Sirkuspaju.	161

1. Varkaus

Mari lojui sohvalla pehmeään vilttiin kääriytyneenä. Hänestä oli ihanaa lekotella villaisen peitteen alla kaikessa rauhassa. Matti-koirakin nautti hiljaiselosta – se loikoili auringonläikässä keskellä olohuonetta. Sen turkille lankesi ikkunasta kirkas valo. Ranskanbulldoggi oli käynyt vatsalleen suuren tyynyn päälle niin, että sen käpälät ja maha lepäsivät tyynyllä mutta pää riippui reunan yli ja leuka nojasi laualattiaan. Matin takakäpälät olivat ristissä kuin joogamestarilla.

Yhtäkkiä sen lepakonkorvat kohosivat hörölleen. Jooga-hetki oli ohitse. Ulkoa kuului ovenkahvan naukaisu ja äidin kenkien kopina, ja Matti pomppasi pystyyn. Sitten ulko-ovi pamahti kiinni ja äidin kengät mäiskähtivät nurkkaan. Moien kenkien viskominen ei Marin kotona, Emajoenkadun pienimmässä puutalossa, kuulunut lainkaan tapoihin.

Äiti tuli olohuoneeseen hirmuisen vihaisena.

”Arvatkaapa huviksenne, kuka juuri äsken ryöstettiin Tähtveren puistossa, äiti kysyi kiukkuisesti.

Mari nousi sohvalta ylös yhtä nopeasti kuin Matti oli äsken pompannut tyynyiltään pystyyn.

Keittiössä soppaa tekemässä ollut isä ryntäsi äidin luo kuin ambulanssilääkäri ja kysyi huolestuneena: ”Ei kai sinua sattunut?”

”Ei, minulle ei käynyt mitään. Mutta laukun se vei mennessään.”

”Mitä tapahtui?” Mari kysyi varovaisesti.

”Se oli joku poika, joka ajoi pyörällä. Se oli ihan kamalaa!”

Äiti meni keittiöön, nappasi jääkaapin päältä kasan lautasliinoja ja pyyhki hikipisaroita otsaltaan. Sitten hän istuutui keittiön pöydän ääreen. Mari kävi äidin viereen istumaan. Isä oli jo kattanut pöydän, mutta nosteli äkkiä isot lautaset takaisin pinoon tehdäkseen tilaa äidin kyynärpäille. Aluksi kukaan ei sanonut mitään, eikä Mari pitänyt siitä yhtään, ei myöskään Matti, joka pärski hermostuneena. Jos nuo pärskähdykset olisi voinut kääntää ihmisten kielelle, koira olisi sanonut, että ihan haukkumaan pistää, kun tuollaista kuulee!

”Missä Magda on?” äiti kysyi äkkiä.

”Meni ukin kanssa ulos”, Mari vastasi.

Äiti veti suutaan hymyyn. Sitten hän kääntyi isään päin ja ilmoitti:

”Yritin kyllä saada sen retkaleen kiinni. Otin kengätkin jalasta ja juoksin helmat korvissa sen perään...”

Isää alkoi naurattaa, ja äiti oli olevinaan loukkaantunut ja julisti:

”Kyllähän te tiedätte, että minä olin lukioaikana sadan metrin juoksussa koko koulun paras!”

”Niin, niin”, Mari vastasi, mutta ajatuskin siitä, että äiti ajaisi takaa jotakin roistoa, tuntui kyllä aika hassulta.

Tyttö kietoi kätensä äidin kaulaan ja kysyi hellästi: ”Mitä sinä olisit tehnyt, jos olisit saanut sen pojan kiinni?”

Äiti ei osannut vastata, mutta isältä vastaus tuli kuin apteekin hyllyltä:

”Äiti olisi vienyt pojan kaupungin rajalle ja sanonut, että ala juosta.”

”Höpö höpö!” Äiti huitaisi kädellään. ”En minä olisi sille mitään tehnyt, olisin vain ottanut laukkuni takaisin. Jos sillä ei olisi ollut pyörää, olisin saanut sen helposti kiinni. Pääsinkin jo muutaman askelen päähän, mutta eihän sitä pitkään jaksaa pyörän perässä juosta.”

”Mitä se poika sitten sai saaliikseen?” Mari kysyi.

”Omenalaukun”, äiti sanoi surullisena.

Mari huokaisi. Omenalaukku oli ollut äidin syntymäpäivälahja. Kaunis ja käytännöllinen, aivan kuin äidille tehty.

Isä katsoi äitiä tutkivasti ja kysyi, mitä laukussa oli ollut.

Vastaukseksi äiti vihelteli haikeita säveliä ja muisteli menetetyn laukkunsa sisältöä.

”Siellä oli puhelin, suklaata ja mansikkahillopurkki töistä. Tietysti myös kalenteri, kynä, mittanauha, pieni ruuvi-meisseli, ikkunasalpa, huulirasva, nenäliinoja, kuistin lattian värikartta, lankarulla, kynsiviila... ja kaksi viimesyksystä hevostakan siementä.”

Mari kuunteli ja ihmetteli, mitä kaikkea äidin laukussa oli. Miten hän yleensä tiesi niin tarkkaan, mitä siellä laukussa oli? Mari itse ei kyllä olisi osannut sanoa, mitä hänen koululaukussaan oli.

”Eikö rahapussia viety?” isä kysyi.

”Ei, se jäi takintaskuun, kun ostin suklaata.”

”Äiti?” Mari aikoi ensin kysyä, mutta ehdottikin sitten itse: ”Meidän pitää mennä poliisilaitokselle tekemään ilmoitus.”

”Onkohan se tarpeen?” äiti epäröi.

”Kyllä on”, isä sanoi. ”Aina pitää tehdä ilmoitus. Ei kai varastettuja tavaroita saa muuten takaisin, jos ei tee ilmoitusta. Jos joku löytää varastetun laukun, joka on tyhjennetty ja viskattu sitten pusikkoon, mitä hän voi tehdä, jos laukkuvarkaudesta ei ole ilmoitettu minnekään? Ilman muuta pitää tehdä ilmoitus poliisille. Mutta syödäänkö kuitenkin ensin? Soppa on valmista.”

”Ei. Syödään sitten kaikki yhdessä”, äiti sanoi.

Isän kasvot vähän venähtivät. Äiti huomasi sen ja kiirehti lisäämään. ”Tuoksuu kyllä hyvältä. Vaikken ole koskaan käynyt Italiassa, tuo minestronekeiton tuoksu on minulle nimenomaan Italian tuoksu.”

Isä oli hyvillään, kun kasviskeitto kelpasi.

”Saanko tulla mukaan?” Mari kysyi.

”Tule vain, jos haluat”, isä vastasi ja kuiskasi tytölle hiljaa: ”Ties vaikka löydätte porukalla äidin laukun.”

”Porukalla” isä tarkoitti tietysti Marin kavereita, jotka kutsuivat itseään salaseura Divariksi.

Matkalla poliisilaitokselle oltiin aika vaitonaisia. Äiti katseli auton ikkunasta tarkkaan kaikkia polkupyöräilijöitä ja mutisi itsekseen, että ei ja ei, yksikään kaupungilla liikkuvista pyöräilijöistä ei näyttänyt siltä, joka oli vienyt äidin laukun. Kun isä kysyi, oliko pyöräilijällä ollut erityisiä tuntomerkkejä, äiti kohautti olkapäitään ja mietti pitkän aikaa.

Lopulta hän sanoi hiljaa: ”Ei ollut. Se onkin kummallista. Se pyörä oli vain ihan musta ja ajaja myös... Mutta kun kaupungilla katsoo pyöriä, niihin kaikkiin on liimattu jotain tarroja ja muita tuntomerkkejä, mutta tuossa pyörässä ei ollut mitään.”

”Se on kyllä kummallista”, isä oli samaa mieltä.

Maristakin tuntomerkkien puuttuminen tuntui epäilyttävältä.

”Than kuin joku ammattilainen”, äiti sanoi.

”En tiedä...” isä vastasi mietteliäänä. ”Oletko sinä ikinä kuullut, että Tartossa olisi liikkunut joku ammattimainen pyörällä ajeleva varas?”

Äiti pudisti päätään.

Tarton poliisilaitos sijaitsi Riiankadun päässä. Se oli monikerroksinen kulmikas rakennus. Valkean rakennuksen edessä seisoi monta sinivalkoista poliisiautoa. Mari ja hänen vanhempansa astuivat sisään ovesta, jota piti silmällä peräti kaksi valvontakameraa. Isot lasiovet avautuivat ja sulkeutuivat automaattisesti.

Palvelutiski oli niin korkea, että Mari näki vain kahden poliisivirkailijan päät ja vähän paitaa ja solmiota. Virkailijat olivat naisia, ja kummankin ruskeat hiukset oli sidottu aivan samalla lailla tukkalenksulla poninhännälle. Isä ja äiti menivät puhumaan virkailijoiden kanssa, mutta Marin huomion vei aulan suuri kuvaruutu, jolla pyöri tietoa etsintäkuuluteista ihmisistä. Rosvojen kasvot tuijottivat ruudulta aina kymmenen sekunnin ajan ja vaihtuivat sitten. Maria alkoi hirvittää.

Äkkiä kuului nopeita kopisevia askelia, ja kulman takaa marssi näkyville mies poliisin virkapuvussa. Hän kääntyi kannoillaan ja mumisi jotain äidille ja isälle, jotka lähtivät miehen perään.

Mari juoksi heidän jälkeensä. Pitkät, vaaleansinisiksi maalatut käytävät jatkuivat ja jatkuivat. Koska seinillä ei ollut edes julisteita, Mari meni jo ihan sekaisin suunnista. Poliisitalo oli sisältä valoisa, puhdas ja hajuton. Aivan kuin avaruusalus, Mari ajatteli. Huone, jonne heidät ohjattiin, oli melkein tyhjä – toimistohuonekalujen lisäksi siellä ei ollut muuta kuin anopinkieli kapealla ikkunalaudalla ja musta valvontakamera katossa.

Tylsää, Mari ajatteli. Hän oli kuvitellut, että poliiseilla olisi työhuoneissaan jotain jännää, kuten vaikka vanha käryä-

vä kahvinkeitin ja pöydällä suurennuslaseja. Seinilläkin olisi voinut olla todistuksia tai kunniakirjoja tai vaikka lehtileikkeitä sankariteoista.

Spanielinnäköinen poliisi, joka esitteli itsensä Edgar Sommeriksi, näytti ainakin viihtyvän työhuoneessaan. Hän aloitti merkitsemällä muistiin äidin henkilötiedot ja kysyi sitten varastetuista esineistä. Arvokkain niistä oli itse laukku, sillä toista aivan samanlaista ei edes ollut olemassa. Äiti piti miehelle esitelmän laukusta, joka oli hyvin kuuluisan suunnittelijan tuotantoa. Laukun nimikin kertoi tarinan: ”Go to the Market and Buy Some Apples. By Stella Soomlais.”

Poliisi katseli neuvottoman näköisenä tietokoneensa ruutua pähkäillen, miten oikein naputtelisi laukun nimen. Isä kiirehti hänen avukseen: ”Riittää, kun kirjoitatte, että Omenalaukku.”

Sen jälkeen äiti kuvaili pitkään ja laajasti nahkalaukkuun, jonka saattoi tarpeen mukaan purkaa osiksi, puhdistaa ja taas koota. Maria alkoi jo pitkästyttää, mutta lopulta äiti pääsi varkauteen saakka.

”Laukku oli olallani. Se rosvo kävi kimppuuni suunnilleen siellä, missä on jalkapallokentällä ne pienet maalit. Tiedätkö paikan?”

”Olen tietoinen tuon kentän olemassaolosta”, lausui Edgar Sommer hyväntahtoisesti mutta jotenkin mekaanisesti.

Äiti hymyili vaisusti ja jatkoi: ”Hän sieppasi ohi ajaessaan laukun olaltani. Juoksin hänen peräänsä, mutta se nulikka polki niin lujaa... Juoksin niin nopeasti kuin pystyin, mutten saanut häntä kiinni.”

”Minnepäin?” poliisi kysyi.

”Hän kääntyi alas Marjakadun portaita. Kun minä pääsin portaiden luo, hän oli melkein alhaalla.”

”Anteeksi”, Sommer keskeytti, ”täsmätkää vielä, ajoiko pyöräilijä portaita alas.”

”Ei, niitten vierestä. Hän pysähtyi hetkeksi, kun oli päässyt alas. Pyörä oli minuun nähden sivuttain, ja hän katsoi suoraan minuun, hänellä oli mustat aurinkolasit. Ja kaikki muukin oli mustaa. Pyörä oli musta, se näytti tavalliselta maastopyörältä. Hänellä oli tavallinen nuoren pojan ruumiinrakenne, ja hän oli vähän minua lyhyempi, ainakin luulen niin. Päällä tummat urheiluvaatteet, housut olivat löysät verkkarit. Luulen, että vaatteiden alla hänellä oli kyy-närpääsuojukset. Takissa oli pitkät hihat ja hanskatkin oli, muuta en osaa sanoa. Kasvoja en nähnyt, koska hänellä oli sellainen musta... naamari.”

”Putkimainen huiviko?” poliisi vihjaisi.

”Tuubihuivi”, Mari lisäsi tietäväisesti.

”Ei sellainen”, äiti vastasi. ”Luulisin, että se oli ennemminkin sellainen pipo, joka pannaan kypärän alle. Kommandopipoiksi niitä kai sanotaan. Ja mustat aurinkolasit... sen minä jo sanoin, niin... ja kypäräkin oli musta. Ajohanskatkin olivat mustat...”

”Oliko kypärässä jotain erityistä?” Sommer kysyi.

Äiti nosti kätensä kasvojen eteen ja piteli sormia niin kuin hänellä olisi kädessä näkymätön pallo. ”Eee...”

Yhtäkkiä äiti läiskäisi käsillä poskiaa ja huudahti:

”Kamera! Sen roiston kypärän etureunassa oli kamera.”

Poliisi virnisti tyytyväisenä ja ilmoitti tietäväisesti:

”Toimintakamera.”

”Miten... Mistä te sen tiesitte, että hänellä oli sellainen?” äiti ihmetteli.

”Arvasin. Näitä juttuja on aika paljon.”

”Miten paljon?” äiti kysyi.

”Aika paljon... Hän on taitava”, poliisi jatkoi vastaamatta tarkemmin äidin kysymykseen. Sen sijaan hän kysyi itse:

”Mitä voitte vielä kertoa hänestä?”

”En enää mitään... tai, kuulkaa, minusta on kummallista, ettei hänellä ollut mitään tunnistettavaa vaatetta, takkia tai mitään muuta. Pyörässäkään ei näkynyt mitään merkkiä. Se oli vain musta.”

”Mjaa”, poliisi äännähti.

Samassa Mari älysi, että äidin tarina ei tullut Sommerille yllätyksenä. Hän aivan kuin tiesi etukäteen, että kyse oli sysimustasta pyöräilijästä, jolla oli musta polkupyörä.

Poliisi rykäisi ja sanoi: ”Selvä. Tulostan tämän.”

Tulostin alkoi ratista huoneen nurkassa. Poliisi nousi ja käveli koneen luo. Kaksi A4:sta kädessään hän sanoi tutut sanat:

”Luekaa tämä kaikessa rauhassa ja kertokaa, jos haluatte täsmäntää jotain. Valitettavasti minun pitää sanoa suoraan, että varas on taitava. Emme voi luvata, että saatte tavaranne takaisin. Mutta on oikein hyvä, että tulitte tekemään ilmoituksen. Mitä enemmän meille tulee informaatiota epäilyksenalaisen liikkumisesta, sitä suurempi todennäköisyys on saada hänet kiinni.”

Äiti alkoi lukea kertomustaan. Poliisimies Edgar Sommer

risti kätensä vatsansa päälle. Mari keräsi rohkeutensa ja kysyi:

”Onkohan se Soppalinnan oma rosvo?”

”No, mitähän minä osaisin sanoa...” lausui spanielin näköinen poliisi ja hymyili niin, että rikkinäiset hampaat näkyivät. Silloin hän näytti enemmän kamelilta. Poliisien

pitäisi päästä ilmaiseksi hammaslääkəriin, Mari ajatteli ja käänsi katseensa toiseen suuntaan.

Poliisimies mietti pitkään ja sanoi lopulta: ”Kyseinen tutkinta on vielä kesken.”

”Tuli vain mieleen”, Mari sanoi anteeksipyytävästi, ”että ehkä hän meni karkuun Marjakadun portaita. Soppalinnahan on siellä alapuolella.”

Poliisi katsoi Maria hymyillen ontosti. Hänen katseensa oli kuin kortinpelaajalla, joka piilottelee mustasukkaisena korttejaan ja koettaa arvailla toisten kortteja.

”Kaikki on oikein”, äiti sanoi luettuaan tekstin.

Tapaaminen oli päättynyt.

*

Ulkona äiti hengitti syvään Tarton ilmaa ja pyysi antamaan hänelle nenäliinan, koska hänellä itsellään ei ollut, kun ei ollut käsilaukkuakaan.

Isän taskussa oli paperinenäliina. Hän ojensi sen äidille ja matki poliisin sanoja: ”Kyseinen tutkinta on vielä kesken...”

”Ai mitä?” Mari ei ymmärtänyt, mitä isä ajoi takaa.

”Äh! ’Kyseinen’ on kamalaa kapulakieltä. Se ei ole hyvää asiattyliä”, isä mutisi vastaukseksi ja lisäsi silmät palaen: ”Virkakielen pitää olla sellaista, että jokainen ymmärtää, mistä puhutaan!”

”Miten sitten pitäisi sanoa?” Mari kysyi.

Isä raapi niskaansa ja ilmoitti: ”Pitää sanoa ’tämä tutkin-